

$a \in \mathbb{Z}_p^*$ קטן שאותו חיבור מוצאון $x^2 \equiv a \pmod{p}$ אם יש $x \in \mathbb{Z}_p$ כן - $x^2 \equiv a \pmod{p}$

סימן עש'נדר: אם $p \geq 3$ הנוסח'ן טול

$$\left(\frac{a}{p}\right) = \begin{cases} 1 & \text{אחת} \\ -1 & \text{אחרת} \end{cases}$$

הערה של גאוס: אם $p \geq 3$ הנוסח'ן טול $a \in \mathbb{Z}_p^*$ נסמן $j = 1, 2, \dots, \frac{p-1}{2}$ $a_j \in \mathbb{Z}_p^*$ $a_j \equiv ja \pmod{p}$ את הטבל'ה המקי'ם

אז נסמן $\mathcal{A} = \{j \in \{1, 2, \dots, \frac{p-1}{2}\} \mid a_j \not\equiv 0\}$

אז נסמן $\mathcal{A} = \{j \in \{1, 2, \dots, \frac{p-1}{2}\} \mid a_j \not\equiv 0\}$

$$\left(\frac{a}{p}\right) = (-1)^{|\mathcal{A}|}$$

ומתקיים

משפט - חוק ההדדיות הריבועית quadratic reciprocity

נתק' אוז' $p, q \geq 3$ ראשוניים.

$$\left(\frac{p}{q}\right) \left(\frac{q}{p}\right) = (-1)^{\frac{p-1}{2} \frac{q-1}{2}}$$

ניתן לכתוב גם כך:

$$\left(\frac{p}{q}\right) = (-1)^{\frac{p-1}{2} \frac{q-1}{2}} \left(\frac{q}{p}\right)$$

דוגמה - נקטב את $\left(\frac{15}{71}\right)$

$$\left(\frac{15}{71}\right) = \left(\frac{3}{71}\right) \left(\frac{5}{71}\right) = (-1)^{\frac{1}{2}(2 \cdot 70)} \cdot \left(\frac{71}{3}\right) \cdot (-1)^{\frac{1}{2}(4 \cdot 70)} \cdot \left(\frac{71}{5}\right) =$$

$$= -\left(\frac{3}{5}\right) \cdot \left(\frac{1}{5}\right) = -(-1)(1) = 1$$

הצרה - וואסח גאוס: במאה ה-17 נחש' שהמשפט נכון והשתמש בו, הוא הוכח לכאורה ע'י גאוס ב-1796 (נשהר בן 19). במהלך חייו פתסם אזר צ'הנחות, ו-2 נוספות נמצאו בכתביו לכהנך מיטל.

ע'ז - היום ממשיכים לתת הוכחות חדשות, כיום יש 246 הוכחות נ-2022.

הוכחה

נסמן V - ו- μ בהתאמה את המספרים μ המופיעים בעמ'ה של גאוס - פסג אחת עם $a=q$, ו- μ פסג שניה עם $a=p$, ו- μ בקוק p .

במילים אחרות, V הוא מספר האינדקסים $\{1, 2, \dots, \frac{p-1}{2}\}$ של q^j מוצאון p בקטע $[-\frac{p-1}{2}, \frac{p-1}{2}]$ הוא עש'ים.

μ מתקבל מהפיכת תבוקיזי $q-1$ בהצדקה של V .

עפי' העמ'ה של גאוס:

$$\left(\frac{p}{q}\right) \left(\frac{q}{p}\right) = (-1)^{\mu+V}$$

עפי' לכוכיה $\mu+V = \frac{1}{2}(p-1)(q-1) \pmod{2}$

למצוא התאמה חד"ע ועל כן $L = \delta - \alpha$ שמעבירה מקודות שלמות לנקודות שלמות. ההתאמה ניתנת $\vec{y} = \vec{z} + \vec{a}$ סביב מרכז המלבן R .

המרכז של R נתון $\vec{y} = (\frac{p+1}{4}, \frac{q+1}{2})$.

הטיקוף הנוט: $\begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} + 2 \begin{pmatrix} \frac{p+1}{4} - x \\ \frac{q+1}{2} - y \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} \frac{p+1}{2} - x \\ \frac{q+1}{2} - y \end{pmatrix}$

נסמן מקורה ב $\begin{pmatrix} x' \\ y' \end{pmatrix}$

ההעתקה $\begin{pmatrix} x \\ y \end{pmatrix} \rightarrow \begin{pmatrix} x' \\ y' \end{pmatrix}$ הפכה ומעבירה שלמים לשלמים.

ברור שההעתקה למעבירה שפה אופקית של R לטובה אפקית של R סממורה וכך עבור שפות אלכסוניות. לכן צו לבדוק שמעבירה את האלכסון $xq - y = \frac{p-1}{2}$ שמעביר את $\frac{p-1}{2}$ אלכסון $xq - y = \frac{p-1}{2}$. אז שים את החשבון והואים טב.

וסיימנו.

שימוע טסל עמלה של גאוס

מנפט - ה' $p \geq 3$ ראשוני. אז $\left(\frac{p-1}{p}\right) = (-1)^{\frac{p-1}{8}}$

הערה - בין תחילה למשמעות הביטוי $p = 4k + 1$ ו $p = 4k + 3$ k שלם. עכיד לטני מקרים:

אם $p = 4k + 1$ אז: $\frac{p^2-1}{8} = \frac{(4k+1)^2-1}{8} = \frac{16k^2+8k+1-1}{8} = \frac{16k^2+8k}{8} = 2k^2+k \equiv k \pmod{2}$

אם $p = 4k + 3$ אז: $\frac{p^2-1}{8} = \frac{(4k+3)^2-1}{8} = \frac{16k^2+24k+9-1}{8} = \frac{16k^2+24k+8}{8} = 2k^2+3k+1 \equiv k+1 \pmod{2}$

עס'טים: $(-1)^{\frac{p-1}{8}} = \begin{cases} 1 & p \equiv 1, 7 \pmod{8} \\ -1 & p \equiv 3, 5 \pmod{8} \end{cases}$

הינחה - נמן $r = \frac{p-1}{2}$

אמת צרכים להיבון בנצנים של $p-1 = 2r$ $2, 4, 6, \dots, 2r$ מוצו p שטיים לקטע $[r, -r]$ וזהויל כמה מהם שליליים. נכיד למקרים $p = 4k + 1$ ו $p = 4k + 3$ שלם.

אם $p = 4k + 1$ $r = 2k$ הכפולות של 2 בקטע $[-2k, 2k]$ הן $2, 4, 6, \dots, 2k$ כפולות חיוביות (מספרן k) $-1, -2, -3, \dots, -2k+1, -2k+2, -4k+2 = 2k$ כפולות שליליות, (מספרן k) לכן במקרה זה, $l = k$ עט העמה של גאוס: $\left(\frac{p}{p}\right) = (-1)^k = (-1)^{\frac{p-1}{8}}$

אם $p = 4k + 3$ $r = 2k + 1$ הכפולות $2, 4, \dots, 2k$ הן חיוביות ומספרן k והכפולות $-1, -2, -3, \dots, -2k+1, -2k+2, -4k+2 = 2k$ הן שליליות ומספרן $k+1$. לכן במקרה זה $l = k+1$ ועט העמה של גאוס: $\left(\frac{p}{p}\right) = (-1)^{k+1} = (-1)^{\frac{p-1}{8}}$